

OSAVUOSIKATSAUS I 2025

tammi-huhtikuu

Ikääntyneiden palvelut

1TA51 Ikääntyneiden palvelut

Toiminta

Toimialan keskeiset painopisteet ja panostukset liittyvät alkuvuonna palvelujärjestelmätöön tavoitteiden saavuttamiseen, mikä käytännössä tarkoittaa jonojen hallintaa ja ennaltaehkäiseviä toimintamalleja, joiden tavoitteena on hoivan tarpeen väheneminen pitkällä aikavälillä.

Ympäri vuorokautista palveluasumisen paikkaa odottavien määrä on laskussa, 216 asiakasta (30.4 tilanne). Asumispalvelupaikkaa terveyskeskuksen vuodeosastolla odottavien määrä laski 49 asiakkaaseen (31.12.2024 tilanne 60).

Ennalta ehkäisevistä toimista on toimeenpantu ikääntyneiden lääkäripalvelukokonaisuuden lisäresursointi, mikä mahdollistaa hyvinvointialuetasoisien geriatrisen monialaisen poliklinikka toiminnan. Myös kuntoutus- ja omatyöntekijäresursseja on vahvistettu. Rekrytoinnit tapahtuvat portaittain, minkä takia toimenpiteiden hyödyt realisoituvat pääosin tulevien vuosien aikana.

Yhteisöllisen asumisen rakentumista on edistetty hyväksymällä kumppanuussopimusmalli, jonka pohjalta ensimmäisten yksiköiden odotetaan käynnistyvän Q3-4 aikana.

Palveluseteliasiakkuudet yhteisöllisessä asumisessa ovat myös lisääntyneet, kuten myös palvelusetelitoimijoiden määrä. Asiakkaiden tunnistaminen uuteen palveluun vaatii uuden oppimista.

Perhehoidon osuutta palveluiden järjestämistapana on vahvistettu ja uusien perhehoitajien valmennusryhmä on käynnissä. Kiertävän perhehoidon kohdentamista muita palveluita korvaavana tunnistetaan ja toiminta laajenee vähitellen.

Teknologisten ratkaisujen käyttöönotto kotihoidossa on edistynyt (Peittävyys: lääkeautomaatit 20 %, Etähoiva 15 %, Etäryhmätoiminta 13 %). Kotiutusyksikön toiminta on vakiintunut keskeisellä alueella ja sen asiakasmäärät ovat olleet kasvussa (1-4kk 262 asiakasta). Toiminta on näkynyt kotiuttamisen viiveiden lyhenemisenä.

Ympäri vuorokautisessa asumisessa alkuvuoden aikana toimeenpantiin uusi henkilöstömitoitus yksilökohtaiseen RAI-arviointiin pohjautuen ja vastattiin eduskunnan oikeusasiamiehen selvityspyyntöön ikääntyneiden palveluiden järjestämiseen liittyen. Palvelutuotanto on toteutunut pääsääntöisesti suunnitellusti. Työntekijöiden saatavuuden suhteen tilanne on hieman parantunut. Palvelujen saatavuudessa ei oleellista muutosta. Palvelutarvearvio saadaan toteutettua pääsääntöisesti lain säätämässä 7 vrk aikaikkunassa ja palvelut järjestyvät myös pääsääntöisesti 3 kk aikaikkunassa. Asumispalvelupaikan järjestymisen osalta aika ylittyi huhtikuun lopussa 55 asiakkaalla (31.12.2024 oli 80 asiakasta).

Potilastietojärjestelmän käyttöönoton vaativa manuaalinen tiedonsiirto ja uuden järjestelmän vaatima koulutus ovat haitanneet osaltaan arjen palvelutuotannon toteutumista.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Ikääntyneiden toimialalla sisäinen valvonta on osa normaalia päivittäisjohtamista. Sisäisen valvonnan 2025 painopisteiden toteutusta kuvataan seuraavassa.

Varautumien ja väestönsuojelu: Toimialan varautumisen suunnittelu osana hyvinvointialuetasoisista varautumista on edennyt. Toimialojen varautumisen yhteensovittamisessa on edelleen tehtävää.

Hankinnat ja hankinta sopimukset: Vuoden 2025 tehdyssä selvityksessä toimialan suoramarkinnat ja ns. ohjot olivat varsin vähäisiä. Selvityksessä todetut ongelmakohdat on tunnistettu ja niihin liittyen on käynnistetty toimenpiteitä tarvittavin osin. Poikkeamia hankintavaltuuksien toteutumisen osalta ei ole todettu.

Palvelujärjestelmä uudistuksen seuranta: Toimialan keskeisin tavoite on kyetä tuottamaan tarvittavia palveluita halliten odottamisen viiveitä. Onnistuminen tässä mahdollistaa palvelujärjestelmän kevenemisen kokonaisuutena ja on hyvinvointialuetasoisesti kokonaistaloudellisesti edullisinta. Toimialan kehittämistoimenpiteiden avulla jonotilannetta on saatu helpotettua. Mikäli jonotilanne vaarantaa hyvinvointialuetasoisien muutosohjelman etenemisen, on hyvinvointialuetasoisesti tarkasteltuna syytä varmistaa toimialan korvaavien palvelujen saatavuus, mikäli niiden puute aiheuttaa kalliimpaa kustannusta toisaalla. Tavoitteen toteuttamisen varmistaminen aiheuttaa toimialan talousarvion toteutumiselle merkittävän riskin.

Omaavalvonnan toimeenpano: Jotta omaavalvonta on oikeasti vaikuttavaa ja toimii arjen johtamisen osana, on sen lähdettävä yksikön tarpeista ja toteutettava hyvinvointialuetasoisia yleisiä periaatteita. Omaavalvonnan juurruttaminen osaksi yksikön arjen johtamista etenee suunnitellusti.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Keskeinen toiminnallinen tavoite talousarviovuonna on ollut hallita jonoja ja nopeuttaa asiakasvirtauksen prosesseja. Korjaavat toimenpiteet liittyen asumispalvelupaikan odottamiseen vaihtelevat alueellisesti. Korkean peittävyiden alueella asiakkaille tulee varmistaa kotihoidon jatkuvuutta ja matalan peittävyiden alueella turvata riittävät asumispalvelupaikat. Vaatimustaso palvelun järjestämisessä ja jonojen hallinnassa kiristyy syksyyn tultaessa, kun Harjulan terveydenhuollonhuollon osastot siirtyvät KYS kampukselle eikä ole tarkoituksenmukaista, että palvelua odottavat siirtyvät osana osastosiirtoa.

Tilannetta helpotetaan aiemman lautakuntapäätöksen mukaisesti siirtämällä resursseja käyttämättömien paikkojen osalta keskeiselle alueelle 10 paikkaa. Palvelusetelillä tuotetun tilapäisen ympärivuorokautisen palveluasumisen määrärahoja kohdennetaan uudelleen pitkäaikaishoitoon. Myös tällä ratkaisulla pyritään saamaan lisärahoitusta pitkäaikaishoivaan (määrä tarkentuu syksyn aikana). Tehtävät lisäpanostukset pitkäaikaishoivaan ovat hyvinvointialuetasoisesti kustannusvaikuttavia ja perusteltuja hyvinvointialueen kokonaistalouden näkökulmasta. Mutta aiheuttavat toimialalla talousarvion ylittymisen riskin. Talouden toteuman pohjalta henkilöstökorvausten kertyminen ja ennuste siitä antaa

Ikääntyneiden palvelut

28.5.2025

mahdollisuuden kohdentaa lisätalousarviossa ollut kohdentamaton 1,2 m€ määräraha ao. tilikohtaan. Loppuvuoden osalta on tehty toteuma ennuste, minkä pohjalta talouden ennakoidaan toteutuvan katetasolla talousarvioraamin mukaisesti. Toimialan toteuma ennusteessa on huomioitu KEVA tasausmaksu, vaikka määrärahan siirto toimialalle tapahtuu myöhemmin.

Tuottavuustoimenpiteiden seuranta

Asiakkaiden etuuksien ajantasaisuuden varmistaminen on valmistelussa, eikä ole vielä edennyt toiminnalliseksi muutokseksi. Henkilöstömitoituksen vähennyksen toimeenpano asumispalveluissa aloitettiin 28.2.2025 alkaen. Henkilöstömitoituksen vähennyksen osalta arvioitiin sopeutukseksi noin 63 htv - yhteensä 2,3 miljoonaa euroa. Henkilöstömitoitusta on vähennetty myös hoitoapulaisten YT:n toimeenpanon avulla alkuvuodesta 2025. Henkilöstökulut tulevat ylittymään asumispalveluissa merkittävästi uuden mitoituksen toimeenpanosta huolimatta. Osaselityksenä ylitykselle on epidemiakauden merkittävät sairauspoissaolot. Harjulan pitkäaikaisen laitoshoidon purkaminen ei ole edennyt suunnitelman mukaan, luonnollinen poistuma on ollut arvioitua hitaampaa. Harjulan osalta ei pysytä talousarviossa. Talousarvio ylittyy Harjulan osalta + 750000 eur.

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Asumispalveluiden henkilöstömitoitus on edelleen kansallisessa vertailussa hyvällä tasolla. Henkilöstö menoylityksen juurisyyt selvitetään, jonka perusteella tehdään kohdennetut toimenpiteet menojen sopeuttamiseksi Asumispalveluiden osalta henkilöstökulujen ylitystä sekä Harjulan talousarvion ylitystä sopeutetaan esisijaisesti tarkastelemalla henkilöstökuluja. Tarkastelussa hyödynnetään uutta RAI-arviointikierrosta. Toissijaisesti ylitystä katetaan kriittisyydellä palvelujen ostojen sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoissa ja viime sijaisesti mahdollinen ylitys katetaan katetasolla paremmalla tulokertymällä.

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-4/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA 2025	Muutettu TA 2025	Tot. 1-4/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	17 468	64 252	61 532	61 532	19 262	31,3
Toimintakulut	-92 562	-297 277	-305 893	-302 961	-97 530	32,2
Toimintakate	-75 095	-233 025	-244 362	-241 429	-78 268	32,4

Ikääntyneiden palvelut

28.5.2025

Tavoitteet/mittarit

Ikääntyneiden palvelut				
Mittarit	Tilinpäätös 2023	Tavoitetaso 2024	Tavoitetaso 2025	Toteuma 1-4/2025
Omaishoidon piirissä olevat, % yli 75 v	4,45	4,5	4,5	4,1
Perhehoidon asiakasmäärä ikääntyneissä	48	50	150	14
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Ympäri vuorokautinen asuminen	8,0	6,7	6,5	6,7
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Yhteisöllinen asuminen	0,0	2,0	0,5	0,2
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Laitoshoidon asuminen	0,5	0,1	0,1	0,1
Säännöllisten kotihoidon peittävyys yli 75 v.(kumulatiivinen)	16,0	16,0	16,0	9,2

Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita

- Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen.
- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat.
- Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.
- Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.
- Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.

Toteuma 1-4 2025. Työskentely strategian päivittämisen suhteen virkamiestyönä on käynnistynyt. Toimialalla huomioidaan ensimmäisen strategiakauden vajeet ennalta ehkäisevässä ja terveyttä edistävässä työskentelyssä. Strategiatyö etenee päätöksen tekoon syksyn 2025 aikana. Asiakaslähtöisyyden ja asukkaiden tarpeeseen vastaamista on edistetty asiakasraatitoiminnalla. Perustason ja ennaltaehkäisevien toimintojen vahvistaminen jatkuu. toimien riittämättömyys näkyy jonoutumisena